

ISSN-1641-8107

SAPER

PISMO STOWARZYSZENIA SAPERÓW POLSKICH

Nr 4(80) 2023 WARSZAWA ROK XXIII

**Uczczenie pamięci saperów
na cmentarzach w Warszawie
z okazji Święta Zmarłych**

Listopadowe spotkania

Fot. Krzysztof Wydra, Waldemar Kawka

Kolegium Programowe kwartalnika SAPER: plk dr Jerzy Marczak – przewodniczący, plk dypl. Tadeusz Dzikowski, plk dr Wiesław Leszek Ząbek, plk mgr inż. Marian Kasperski, plk prof. Józef Marczak

Redaguje zespół: plk dr Wiesław L. Ząbek – redaktor naczelny, tel. (22) 6/870 544, kom. 661 220 353; plk mgr inż. Tomasz Bogucki – zastępca redaktora, mgr Tadeusz Ekiert – zastępca, redaktor techniczny; ppłk inż. Kazimierz Śmietana – członek redakcji; fotoreporter: Krzysztof Wydra

Adres Redakcji: ul. 11 listopada 17/19, 03-446 Warszawa, tel. 261 872 346; tel./fax biuro SSP: 261 872 489; e-mail: redakcja-saper@o2.pl, www.saper.com.pl

Wydawca: Stowarzyszenie Saperów Polskich. Pismo „Saper” jest biuletynem wewnętrznym SSP.

Przygotowanie do druku: PAT Nakład: 600 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania zmian i skrótów w nadsyłanych materiałach. Artykułów nie zamówionych redakcja nie zwraca.

Materiały prosimy przysyłać na płytach CD lub bezpośrednio pocztą internetową: redakcja-saper@o2.pl

Zapraszamy na FB/StowarzyszenieSP

OD REDAKCJI

W aktualnym numerze „SAPER”, 4[80] 2023 r. kontynuujemy problematykę poświęconą zasadniczym wydarzeniom realizowanym przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Saperów Polskich, dając przykład i świadectwo, iż pomimo trudności i ograniczeniom, saper zawsze realizuje zadania. Redakcja specjalnie tą zasadę podkreśla, gdyż są terenowe koła Stowarzyszenia, które swoją bierność i brak zaangażowania w realizację zadań statutowych zrzucają na tzw. przyczynę obiektywną. Wymownym tego przykładem jest fakt, iż niektóre koła nawet nie rozprawdzają wśród swoich członków wydawanego z wielkim trudem naszego pisma SAPER...

W aktualnym numerze polecamy:

Z KART HISTORII - Przypominamy styczniową operację Armii Radzieckiej w 1945 r. w wyniku której współdziałająca z nią 1. AWP wyzwoliła Warszawę. Wydarzenie to stanowi kanwę dla corocznych obchodów środowisk kombatanckich do uczczenia tego faktu, a dla saperów polskich okazję dla składania wiązanek kwiatów pod obeliskiem upamiętniającym przerzucenie mostu pontonowego przez Wisłę przez polskie jednostki sapersko-pontonowe.

To także 105. rocznica Powstania Wielkopolskiego, zwycięskiego powstania, w następstwie którego do odradzającej się z niewoli Rzeczypospolitej wróciła dzielnica Wielkopolska, a które dziś [27.12.] obchodzimy jako **Narodowe Święto Zwycięstwa**.

TRADYCJE - Powracamy do zapoczątkowanej od kilku lat - przez prezesa Stowarzyszenia Saperów Polskich, **płk. dypl. Tadeusza Dzikowskiego** - tradycji upamiętniania bohaterstwa saperów polskich uczestniczących w składzie Wielkiej Armii Napoleońskiej w wojnie z Rosją 1812 roku, a którzy budując most na Berezynie, w ekstremalnych warunkach uratowali napoleońska armię przed zagładą. Także rokroczne składane kwiaty na Płyce Czerniakowskiej na Powiślu w Warszawie ku czci żołnierzy 1. AWP poległych w czasie niesienia pomocy Powstańcom Warszawskim we wrześniu 1944 r. Interesująca jest też relacja z upamiętnienia patrona naszej Alma Mater gen. Jakuba Jasińskiego poległego na szanach Pragi podczas Powstania Listopadowego, a pochowanego na cmentarzu świątyni na Kamionku w Warszawie. Warto tą inicjatywę **płk. dr. hab. Waldemara Kawki** rozszerzyć w formie wspólnych uroczystości z udziałem Zarządu Inżynierii Wojskowej IRW DG RSZ oraz CSWInż. i Chem. we Wrocławiu.

CHWAŁA SAPEROM - Zawiera relację z **Listopadowych Spotkań**, podczas których odwiedzamy mogiły i kwatery kolegów, którzy odeszli na wieczną wartę.

Z ŻYCIA JEDNOSTEK INŻYNIERYJNYCH - To relacja z obchodów 100 - lecia szkolnictwa inżynierskiego, w ramach uroczystości zorganizowanych przez Centrum Szkolenia Wojsk Inżynierskich i Chemicznych we Wrocławiu oraz relacje z wydarzeń zaistniałych w garnizonach saperskich: Wrocław; Kazuń; Dęblin.

SAPERSKIE SPOTKANIA - Posiedzenie Zarządu Głównego SSP, połączone z tradycyjnym, świątecznym opłatkiem, które stanowi wieloletnią tradycję szczególnych spotkań saperów i nie tylko...

PUBLICYSTYKA - Polecamy artykuł „*Saperzy pod Lenino*”, o saperach zabezpieczających walkę 1. DP im. T. Kościuszki 12 października 1943 r. na Froncie Wschodnim II wojny światowej.

JUBILEUSZ - 80 - lecie urodzin Redaktora Naczelnego pisma SAPER.

EPITAFIUM - Wspomnienia o śp. ppłk. Marku Pukantym oraz śp. ppłk. Janie Kwiatkowskim.

Jestem przekonany, iż każdy czytelnik naszego pisma znajdzie dla siebie interesującą lekturę

*Redaktor Naczelny
dr Wiesław L. Ząbek*

SPIS TREŚCI

OKŁADKA A – Święto Zmarłych - Listopadowe spotkania	
OKŁADKA B – Święto Zmarłych - Listopadowe spotkania	
OD REDAKCJI – SPIS TREŚCI	1
Z KART HISTORII	
105. rocznica Powstania Wielkopolskiego - <i>Wiesław Ząbek</i>	2
TRADYCJE	
Berezyna - <i>Grzegorz Misiak</i>	3
Spotkanie przy grobie gen. Jakuba Jasińskiego - <i>Grzegorz Misiak</i>	4
Obchody świętej Barbary - patronki saperów - <i>Emilia Mich</i>	5
CHWAŁA SAPEROM	
Listopadowe spotkania	6-7
Z ŻYCIA WOJSK INŻYNIERYJNYCH	
Obchody święta CSWInż. i Chem.	8
Stulecie powołania OSI 1923-2023	9
Przekazanie obowiązków dowódcy 2. psap w Kazuniu	10
Formowanie 4. pułku saperów w Dęblinie - <i>Emilia Mich</i>	11
SAPERSKIE FORUM	
Posiedzenie ZG SSP - <i>Grzegorz Misiak</i>	12
Laureaci Honorowej Odznaki SSP	13
JUBILEUSZE	
Jubileusz redaktora naczelnego - <i>Bogusław Saganowski</i>	14-15
Z ŻYCIA KÓŁ SSP	
Wycieczka do Środy Śląskiej - <i>Jerzy Marczak</i>	16
PUBLICYSTYKA	
Saperzy polscy pod Lenino - <i>Wiesław Ząbek</i>	17-18
Operacja Warszawska	19
EPITAFIUM	
Wspomnienie o śp. ppłk. Janie Kwiatkowskim - <i>Wiesław Ząbek</i>	20
Śp. ppłk Marek Pukanty	20
OKŁADKA C – Uroczystości nad Wisłą	
OKŁADKA D – Tablica nad Wisłą	

TEMAT Z OKŁADKI

Jak co roku członkowie Prezydium Zarządu Głównego SSP w dn. 30 października 2023 r. w osobach: Prezesa Stowarzyszenia Saperów Polskich **płk. w st. spocz. Tadeusza Dzikowskiego**, Wiceprezesów ZG SSP **płk. w st. spocz. Grzegorza Misiaka**, **ppłk. Gabriela Wasilewskiego** i Sekretarza ZG SSP **ppłk. w st. spocz. Tadeusza Sikorskiego** zapalili znicze na grobach saperów w Kwaterze Saperów na Cmentarzu Północnym oraz mogile śp. płk dypl. Tadeusza Sybilskiego. Następnie odwiedzili groby Saperów na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Zapalono również znicze na grobach oficerów, którzy zginęli w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem, przy pomniku żołnierzy pomordowanych przez Służbę Bezpieczeństwa PRL, pomniku Katyńskim, a także przy pomniku „Chwała Saperom”.

Grzegorz Misiak

105. ROCZNICA POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO

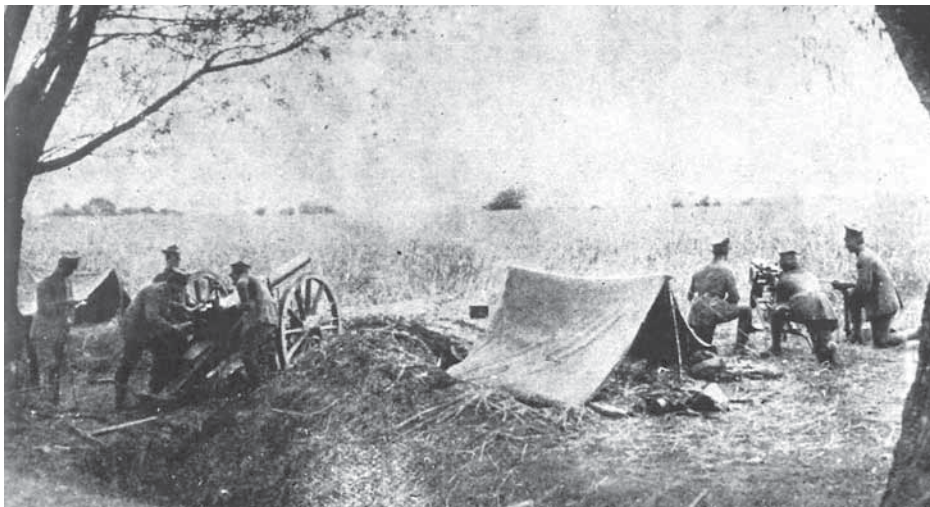
Polska w listopadzie 1918 roku po 123 latach utraty państwowości odzyskała niepodległość. Klęska Prus stworzyła dla działaczy polskich skupionych w Naczelnej Radzie Ludowej i POW warunki do wywołania powstania. Pretekstem stała się wielka manifestacja ludności polskiej 27 grudnia 1918 r. z okazji przybycia do Poznania Ignacego Paderewskiego, która zapoczątkowała walki z Niemcami. Kierownictwo Powstaniem objął Komisarjat NRL z mjr Stanisławem Taczakiem na czele, a 16 stycznia 1919 r. z rozkazu Józefa Piłsudskiego dowództwo Powstania objął gen. Józef Dowbór-Muśnicki. Do połowy stycznia 1919 r. wojska powstańcze [liczące pod koniec powstania 70 tys. żołnierzy] wyzwoliły prawie całą Wielkopolskę. 16 lutego 1919 r. walki przerwano po podpisaniu rozejmu w Trewirze. Armia Wielkopolska została podporządkowana dowództwu Wojska Polskiego. W wyniku konferencji pokojowej w Wersalu pod Paryżem całość wyzwolonych ziem została przyznana Polsce.

Późniejszy czyn Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, Drużyn Strzeleckich i Bartoszowych, wysiłek zbrojny „bajończyków”, Legionu Puławskiego, I Korpusu Polskiego na Wschodzie gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego, II Korpusu Polskiego gen. Józefa Hallera przyczynił się do **odzyskania przez Naród polski niepodległości. Winniśmy mieć świadomość, że tylko Naród polski drogą ofiarnej walki „wybił się na niepodległość”. Inne czynniki międzynarodowe, li tylko towarzyszyły lub stworzyły dogodne warunki w realizacji tego przedsięwzięcia.**

dr Wiesław L. Ząbek

Powstańcy wielkopolscy w okopach, styczeń 1919

Stanowisko polowe artylerii Wielkopolskiej na linii demarkacyjnej w Margoninie, ubezpieczane przez ckm, czerwiec 1919 roku. Fot. Muzeum Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu

Józef Dowbór-Muśnicki

Gen. Józef Dowbór-Muśnicki podczas uroczystości powitalnej członków Misji Międzysojuszniczej w Poznaniu, 1 marca 1919 roku, kolekcja K.Gregera. Fot. Zbiory Biblioteki Głównej UAM

BEREZyna

Wojny prowadzone przez Napoleona na początku XIX w. z Rosją, Austrią [1805 r. Austerlitz] i Prusami [1806 r. Jena] i Frydlandem [14 czerwiec 1807] upodmiotowiły sprawę polską. Na mocy podpisanego 7 lipca 1807 r. traktatu pokojowego z części byłego zaboru pruskiego utworzono Księstwo Warszawskie, a po rozbięciu przez Napoleona pod Wagram [5-6 lipiec 1809 r.] armii austriackiej Księstwo Warszawskie zostało powiększone o Galicję Zachodnią wraz z Krakowem. Księstwo stanowiące dla Francuzów bazę zaopatrzeniową i wypadową do dalszej wojny z Rosją, otrzymało od Napoleona konstytucję, kodeks prawny i zasady odbudowania sił zbrojnych.

Na czele ministerium wojny stanął książę Józef Poniatowski. W chwili wybuchu nowej wojny z Rosją Wojsko Polskie Księstwa Warszawskiego liczyło około 100 tys. żołnierzy. Stanowili najsilniejszy kontyngent spośród wszystkich sprzymierzeńców Francji, chociaż byli porozrzucani po korpusach francuskich. Tylko 36 tys. żołnierzy polskich, dowodzonych przez ks. Józefa Poniatowskiego, tworzyło odrębny V Korpus „Wielkiej Armii”.

Brał on udział w walkach pod Smoleńskiem, w wielkiej bitwie pod Borodino. Jako pierwszy wkroczył do Moskwy, a następnie dzielnie osłaniał odwrót, zapisując się złotą zgłoską wyjątkowego męstwa na Berezynie.

Realizując Program działania ZG SSP na 2023 r., w dniu 25 listopada 2023 r. o godz. 12.00 odbyło się spotkanie Członków Zarządu Głównego SSP, Członków Kół SSP z Warszawy oraz Członków Stowarzyszenia Kombatantów Misji ONZ się przy pomniku „Chwała Saperom” dla uczczenia saperów polskich poległych i zmarłych podczas bitwy nad rzeką Berezyną w 1812 r.

Po złożeniu wiązanki kwiatów przez przybyłych na spotkanie saperów i zapaleniu zniczy, krótką informację na temat bitwy, znaczeniu działań polskich saperów oraz żołnierzy polskich służących w armii Napoleona I w osiągnięciu celu tej bitwy przekazał Prezes Stowarzyszenia **plk dypl. Tadeusz Dzikowski**.

Grzegorz Misiak

Zdjęcia: Zbigniew Krześniak

Spotkanie przy grobie gen. Jakuba Jasińskiego

W dniu 4 listopada w 229 rocznicę śmierci gen. Jakuba Jasińskiego, odbyło się spotkanie przy grobie na cmentarzu przykościelnym na Kamionku. Inicjatorem spotkania był **plk rez. dr hab. Waldemar Kawka**. W spotkaniu uczestniczył: Prezes SSP **plk w st. spocz. Tadeusz Dzikowski**, I Wiceprezes **plk w st. spocz. Grzegorz Misiak**, Skarbnik ZG SSP **plk rez. dr hab. Waldemar Kawka**, Sekretarz ZG SSP **ppłk w st. spocz. Tadeusz Sikorski** oraz członkowie Stowarzyszenia **plk w st. spocz. Michał Korczak**, **plk w st. spocz. Tomasz Bogucki**, **plk w st. spocz. Andrzej Spirydowicz**, **st. chor. w st. spocz. Krzysztof Wydra** z żoną, który fotografią upamiętnił spotkanie. W wyjątkowym spotkaniu uczestniczyła delegacja z 2. Inowrocławskiego Pułku Inżynierijnego, którego patronem jest gen. Jakub Jasiński.

Prezes SSP powitał przybyłych na spotkanie członków Stowarzyszenia, delegację 2. pinż oraz **Siostrę Weronikę**, która uczestniczyła z upoważnienia księdza proboszcza ze względu na jego nieobecność. Po powitaniu obecni pod kierownictwem siostry Weroniki odmówili krótką modlitwę w intencji zmarłych. Następnie złożone zostały wiązanki kwiatów przez delegację ZG SSP i 2. pinż oraz zapalone znicze.

Informację na temat życia, wykształcenia i służby wojskowej gen. Jakuba Jasińskiego wygłosił **plk w st. spocz. dr Michał Korczak**. Podczas prelekcji obecni usłyszeli wiele ciekawych epizodów z życia gen. Jakuba Jasińskiego, które powszechnie nie są znane.

Główna uroczysta zbiórka przy pomniku gen. Jakuba Jasińskiego z udziałem władz Dzielnicy Warszawa Praga Południe, ambasadora Litwy oraz dyrekcji i uczniów z 72 Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego odbyła się 30 października.

Grzegorz Misiak
Zdjęcia: Krzysztof Wydra

Obchody świętej Barbary – patronki saperów

4 grudnia 2023 roku w 4. pułku saperów odbyły się uroczystości związane ze Świętą Barbórką – patronki zawodów niebezpiecznych. W obchodach uczestniczyli przedstawiciele Stowarzyszenia Saperów Polskich z Panem Prezesem **Tadeuszem Dzikowskim** na czele. Dowódcę 4. pułku saperów reprezentował Szef Sztabu **ppłk Dariusz Sprawka**.

Uroczystości rozpoczęto Mszą Świętą celebrowaną przez księdza proboszcza parafii Matki Bożej Loretańskiej **płk. Mariusza Stolarczyka**, podczas której żołnierze wspólnie uczcili pamięć Patronki.

Następnie delegacje złożyły kwiaty oraz zapaliły znicze pod pomnikiem znajdującym się na terenie naszej jednostki. To ważne wydarzenie dla żołnierzy „Twierdzy Dęblin”. Podczas ceremonii złożenia kwiatów panowała uroczysta atmosfera, zgromadzeni wyrazili szacunek dla wszystkich, którzy poświęcili swoje życie w służbie dla innych, służąc i pracując w trudnych, niebezpiecznych warunkach. To również czas refleksji nad zadaniami, jakie codziennie realizują nasi saperzy.

Uroczystości te stanowią nie tylko hołd dla św. Barbary, ale także okazję do integrowania się społeczności wojskowej, budowania wspólnoty oraz kultywowania tradycji związanych ze służbą. Święto Barbórkę staje się wyjątkowym momentem jednoczenia się żołnierzy w duchu braterstwa i służby dla dobra społeczeństwa.

por. Emilia Mich

Listopadowe spotkania

„Zostawiamy Wam grób naszego brata z nadzieją, że będzie on zachowany w waszej wiecznej pamięci...”

Świadomie przytaczamy to przesłanie propagowane przez **śp. płk dypl. Michała Rezieckiego**, wypowiedziane podczas każdego „minerskiego” pogrzebu jako synonim saperskiej więzi z tym co odeszli już na wieczną wartę. Jest ono inspiracją do rocznicowych odwiedzin kwater saperskich, w przeddzień Święta Zmarłych. Podobnie i w tym roku [2023] z okazji zbliżającego się Święta Zmarłych, w dniu 30 października, delegacja Stowarzyszenia Saperów Polskich, koła nr 1 SSP pod przewodnictwem prezesa Stowarzyszenia **płk dypl. Tadeusza Dzikowskiego** zapaliła znicze na Kwaterze Saperów Wojska Polskiego Cmentarza Północnego w Warszawie, Cmentarza Wojskowego na Powązkach oraz pod pomnikiem „Chwała Saperom” na Płycie Czerniakowskiej. Natomiast 30 października przedstawiciele Koła nr 13 SSP odwiedzili i zapalili znicze na saperskich mogiłach cmentarza parafialnego w Warszawa- Rembertów przy ul. Grzybowej, w tym: **śp. płk dr inż. Bronisława Pawłowskiego**, **śp. płk dypl. Stanisława Seroczyńskiego**, **śp. płk mgr inż. Zbigniewa Wierzbickiego**, **śp. płk dypl. Kazimierza Zdunka**, **śp. płk mgr inż. Ryszarda Pindura**.

Red.

Cmentarz Wojskowy Powązki

Pomnik „Chwała Saperom”

Grób **śp. gen. dyw. Tadeusz Kutrzeby**

CHWAŁA SAPEROM

Cmentarz Powązki

Cmentarz Północny

Grób śp. plk. S. Seroczyńskiego

Grób śp. plk. R. Pindura

Grób śp. gen. bryg. S. Włudyki

Grób śp. gen. J. Jasińskiego na Kamionku

Pamięć o Saperach

Początek listopada nierozdzielnie wiąże się z kultywowaniem pamięci o zmarłych. W tym celu, 27 października, delegaci Koła Nr 24 Stowarzyszenia Saperów Polskich im. 1. Pułtuskiego Batalionu Saperów oddali hołd poległym na służbie saperom i zmarłym kolegom.

Zgodnie z tradycją Koła Nr 24, zapalono znicze pod obeliskami znajdującymi się na terenie Domu Polonii. Jest to szczególnie wyraz pamięci, gdyż obejmuje ostatnich żołnierzy II wojny światowej, jakimi byli saperzy. Dzisiaj ich poświęcenie, wysiłki i rola w zapewnieniu bezpieczeństwa lokalnego społeczeństwa są w znacznym stopniu marginalizowane. Niewątpliwie należy im się pamięć, gdyż to właśnie oni oddali swoje życie oczyszczając tereny Polski i Powiatu Pułtuskiego z tysięcy min, niewybuchów i niewypałów.

Następnie zapalono znicze na saperskich mogiłach cmentarza parafialnego. Odwiedzono mogiły saperów: Edmunda Podejko, Tadeusza Kozioł, Aleksandra Klimko, Lesława Dadasa i Mariana Wysockiego.

Cześć Ich Pamięci!

Michał Filip Świdwa

Delegacja członków Koła nr 24 Stowarzyszenia Saperów Polskich podczas wizyty na pułtuskim cmentarzu. Stoją od lewej: W. Obidziński, B. Bębenek, G. Puzio, J. Chmielewski, A. Oman. (Fot. M. F. Świdwa).

Obchody święta Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych

Zołnierze i pracownicy cywilni spotkali się w auli na uroczystej zbiórce z okazji święta Centrum. Uroczysta zbiórka odbyła się w piątek (1 grudnia), czyli w przededniu święta Centrum. Uczestniczyli w niej nie tylko żołnierze i pracownicy cywilni, ale też wielu zaproszonych gości. Wśród zaproszonych gości znaleźli się lokalni samorządowcy, dowódcy i komendanci służb mundurowych garnizonu Wrocław, byli żołnierze i przyjaciele wrocławskich saperów i chemików.

Komendant Centrum **płk dypl. Adam Przygoda** podziękował swoim podwładnym za miniony rok, licząc od poprzedniego święta jednostki, który był bardzo pracowity.

Słowa podziękowania skierował do świętujących także reprezentujący Dowódcę Generalnego RSZ **gen. bryg. Marek Wawrzyniak**: „Najwyższą wartością centrum jesteście wy, żołnierze i pracownicy”.

Za wzorowe wyniki w szkoleniu i dyscyplinie komendant wyróżnił żołnierzy i pracowników, którzy mieli okazję odebrać na scenie wyróżnienia przed licznie zgromadzonym audytorium.

Z okazji święta na scenie wystąpiła Orkiestra Reprezentacyjna Wojsk Lądowych, prezentując polskie i światowe przeboje.

Jak co rok delegacja złożyła wiązanekę i znicze pod tablicą pamiątkową i pomnikiem patrona Centrum - gen. Jakuba Jasińskiego.

Stulecie powołania Oficerskiej Szkoły Inżynierii 1923-2023

30 listopada, w przeddzień święta Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych odbyło się sympozjum z okazji 100-lecia utworzenia Oficerskiej Szkoły Inżynierii.

Uczestników powitali **gen. bryg. Marek Wawrzyniak** i **płk Adam Przygoda**. Dowódcę Generalnego reprezentował **gen. dyw. Sławomir Owczarek**.

Po pamiątkowej fotografii wysłuchano czterech prelegentów. Przedstawiono rys historyczny szkolnictwa wojsk inżynieryjnych, historię polskich saperów w latach 1914-1939, historię oficerskiej szkoły inżynierii oraz problematykę motoryzacji w koncepcjach wojennych Marszałka Józefa Piłsudskiego w 1920 roku.

Szczególnym punktem sympozjum było wręczenie wyróżnień.

Na zakończenie Centralna Biblioteka Wojskowa zaprezentowała film dokumentalny „Nie tylko koń i szabla...”

Przekazanie obowiązków dowódcy 2. psap

Czwartek, 14 grudnia 2023 roku, był ważnym dniem dla żołnierzy i pracowników 2. Mazowieckiego pułku saperów. **Plk Andrzej Oleksa** uroczystie objął obowiązki dowódcy 2. psap oraz przyjął Sztandar Jednostki Wojskowej z rąk **pplk. Mariusza Łuszczynskiego**. W zawodowym życiu każdego oficera Wojska Polskiego to moment symboliczny, łączący ze sobą ogromny przywilej, ale i odpowiedzialność. Nowy Dowódca Pułku, w swojej karierze zawodowej, służył już ramię w ramię z saperami z Kazunia. Po raz pierwszy w czasie misji w Islamskiej Republice Afganistanu. Wykonując wspólnie trudne i odpowiedzialne zadania, gdzie jak podkreślił **pułkownik Oleksa**, w czasie swojego przemówienia, saperzy zapłacili najwyższą cenę, cenę życia. Kolejnym momentem wspólnej służby, była realizacja zadań na granicy polsko-białoruskiej, polegających na wsparciu inżynieryjnym pododdziałów operacyjnych oraz Straży Granicznej, zapewniając im mobilność i swobodę działania.

W tym ważnym dniu, swoją obecnością zaszczytili uroczystość m.in.: Pan **gen. bryg. Marek Wawrzyniak** – Szef Zarządu Inżynierii Wojskowej DGRSZ, Pan **gen. bryg. Krzysztof Stańczyk** – czasowo pełniący obowiązki Dowódcy, Zastępca Dowódcy Wojsk Obrony Teryto-

rialnej, Pan **plk mgr pil. Krzysztof Zwoliński** – Szef Zarządu Lotnictwa Śmigłowcowego DGRSZ, Pan **plk Jarosław Chojnacki** – Zastępca Szefa Sztabu ds. operacyjnych DORSZ, dowódcy jednostek inżynieryjnych i wielu, wielu innych znamienitych gości. Nie zawiedli również przedstawiciele władz samorządowych: starosta powiatu nowodworskiego Pan **Krzysztof Kapusta**, burmistrzowie: Nowego Dworu Mazowieckiego Pan **Jacek Kowalski** oraz Błonia Pan **Zenon Reszka**.

Uroczystość odbyła się w Nowym Dworze Mazowieckim, na placu apelowym 2. pułku saperów. Rozpoczęła się złożeniem meldunku Szefowi Zarządu Inżynierii Wojskowej DGRSZ **gen. bryg. Markowi Wawrzyniakowi** oraz podniesieniem flagi państwowej i odśpiewaniem Hymnu RP. Po przywitaniu przybyłych gości, rozpoczęła się najważniejsza część uroczystości – ceremonia przekazania obowiązków oraz Sztandaru JW, po której Dowódcy oficjalnie podpisali protokoły zdania i objęcia obowiązków. Następnie dowódcy: zdający i obejmujący obowiązki wygłosili przemówienia okolicznościowe. Uroczystość zakończyła się defiladą pododdziałów. Ceremonię uświetniła Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego.

FORMOWANIE 4. PUŁKU SAPERÓW W DĘBLINIE

16 października br. w Dęblinie rozpoczęto formowanie 4. pułku saperów. „To doniosła chwila dla jednostki, która swoim profesjonalizmem zasłużyła na przekształcenie” – podkreślił obecny podczas uroczystości przekazania obowiązków dowódcy 1. batalionu drogowo-mostowego **Szef Zarządu Inżynierii Wojskowej DGRSZ gen. bryg. Marek Wawrzyniak**. Gośćmi tego wydarzenia byli również: władze samorządowe, dowódcy i komendanci Garnizonu Dęblin oraz przedstawiciele instytucji wojskowych, dyrektorzy szkół patrolackich, przedstawiciele Policji, Żandarmerii Wojskowej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Duchowieństwo wojskowej parafii z Dęblina.

Na bazie stacjonującego w Dęblińskiej Twierdzy 1. batalionu drogowo-mostowego podjęto działania mające na celu przeformowanie batalionu w 4. pułk saperów, który jest bezpośrednio podporządkowany pod Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych. W trakcie uroczystości odczytano decyzję Ministra Obrony Narodowej o wyznaczeniu **Pana płk. Jacka Zaniewskiego** na Dowódcę Pułku, który podkreślił: „Dowódca nigdy nie działa sam, może odnieść sukces wyłącznie dzięki poświęceniu swoich żołnierzy i podwładnych. Dorobek 1. dęblińskiego batalionu drogowo-mostowego nie zostanie zapomniany, a kontynuowany przez 4. pułk saperów, który będzie realizował zadania postawione przez przełożonych z takim samym zaangażowaniem i profesjonalizmem jak do tej pory”.

Zasowo pełniący obowiązki dowódcy batalionu **mjr Paweł Szpiega** podziękował przełożonym za zaufanie.

Kolejnym ważnym wydarzeniem było przejście 1. batalionu drogowo-mostowego, dotychczas bezpośrednio podległego pod 2. pułk inżynierijny w Inowrocławiu w podporządkowanie nowo formowanego 4. pułku saperów. Dowódca 4. psap **płk Jacek Zaniewski**, do niedawna dowodzący 1. bdm, podczas uroczystości przedstawił swojego zastępcę **ppłk. Zbigniewa Buganika** oraz szefa sztabu **ppłk. Dariusza Sprawkę**. W apelu uczestniczył dowódca 2. pułku inżynierijnego **płk Artur Gruszczyk**, który podziękował wszystkim żołnierzom za 10 lat wspólnej służby oraz realizację wielu przedsięwzięć.

4. pułk saperów, realizuje zadania zgodnie z przeznaczeniem, wymagające specjalistycznego przygotowania i zastosowania różnorodnego sprzętu inżynierijnego, które najczęściej wykorzystywane są w ramach reagowania na zagrożenia niemilitarne. Dodatkowymi przedsięwzięciami jest wsparcie służb w ramach ustawy o zarządzaniu kryzysowym, poprzez utrzymanie w gotowości sił i środków do zwalczania klęsk żywiołowych oraz usuwania ich skutków. Ważnym misją jaką realizują dęblińscy saperzy to codzienne podejmowanie przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych z terenu powiatów województwa lubelskiego i mazowieckiego.

por. Emilia Mich

Posiedzenie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich

Dzięki uprzejmości Dowódcy 2. Mazowieckiego pułku saperów, w dniu 16 grudnia 2023 r. w Klubie Wojskowym 2. Mpsap w Kazuniu Nowym odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich. W posiedzeniu uczestniczyli: Członkowie Zarządu Głównego oraz zaproszony gość Przewodniczący Głównego Sądu Koleżeń- skiego Stowarzyszenia **kol. Michał Korczak**.

Posiedzenie otworzył Prezes **kol. Tadeusz Dzikowski** witając przybyłych na posiedzenie. Członków Zarządu Głównego oraz zaproszonego gościa. Na podstawie listy obecności stwierdzono obecność 7 Członków ZG oraz trzech Członków, którzy głosowali zdalnie. Posiedzenie było prawomocne.

Podczas posiedzenia rozpatrzono następujące problemy:

1. Omówiono projekt „Programu działania Zarządu Głównego SSP na 2024 r.”
2. Funkcjonowanie Kół i ZG SSP w 2023 r. Nowe wyzwania i proble- my w funkcjonowaniu Stowarzyszenia.
3. Aktualna sytuacja finansowa Stowarzyszenia, konieczne działania w celu pozyskania środków finansowych na działalność statutową.
4. Możliwości finansowania przedsięwzięć planowanych w 2024 r.
5. Wydawnictwo SAPER – opinie i problemy z jego wydaniem w 2023 r. oraz możliwości wydawania kolejnych numerów w 2024 r.
6. Wolne wnioski i dyskusja nad przedstawionymi problemami i propono- wane kierunki działań Zarządu Głównego SSP.
7. Przyjęcie uchwał ZG SSP.

Główne przedsięwzięcia proponowane w 2024 r. omówił I Wiceprezes **kol. Grzegorz Misiak**. Zwrócił uwagę na realizację przedsięwzięć związa- nych z:

1. Upamiętnieniem historycznych wydarzeń związanych z Siłami Zbrojnymi Polski z udziałem i działalnością Wojsk Inżynieryjnych.
2. Centralnymi obchodami święta Wojsk Inżynieryjnych z wręczeniem OH „Za rozminowanie kraju”.
3. Świętem Stowarzyszenia Saperów Polskich z wręczeniem OH „Zasłużony dla Stowarzyszenia Saperów Polskich”.
4. Wydawanie kolejnych numerów wydawnictwa SAPER.
5. Opracowanie i przesłanie sprawozdań, informacji i wniosków do planów współpracy SSP z JW. oraz dofinansowania z budżetu MON.
6. Zapalenie zniczy na grobach saperów przed 1 listopada.
7. Utrzymywanie współpracy z jednostkami Wojsk Inżynieryjnych, muzeum Wojsk Inżynieryjnych, innymi stowarzyszeniami, szkołami patronacki- mi i organizacjami młodzieżowymi.
8. Propagowanie i upowszechnianie działalności Stowarzyszenia oraz histo- rii i dorobku Wojsk Inżynieryjnych.
9. Zwiększenie aktywności i doskonalenie działalności Zarządów i Członków Kół Stowarzyszenia Saperów Polskich.

Kolejnym omawianym problemem były sprawy organizacyjne.

Funkcjonowanie Zarządu Głównego i Kół SSP w 2023 r. Aktualnie dzia- łają 24 Koła w których zrzeszonych jest 549 Członków. Kilka Kół jest w „hi- bernacji” z bardzo niską aktywnością lub zaprzestaną działalnością co ge- neralnie wpływa ujemnie na funkcjonowanie Stowarzyszenia (brak kontaktu, ograniczona możliwość rozprawienia kw. SAPER, brak zbierania składek Członkowskich i udziału w przedsięwzięciach Stowarzyszenia). Podczas dys- kusji wskazano główne przyczyny:

- brak lidera w Zarządzie w Kole inicjującego działalność Zarządu i człon- ków Koła,
- ograniczona lub brak współpracy z dowództwem jednostki Wojsk Inży- nieryjnych w zakresie udostępnienia pomieszczenia na potrzeby Koła, uczestniczenie i propagowanie działalności Koła i włączanie się w działal- ność jednostki,

- nie przekazanie funkcji prezesa Koła Wiceprezesowi lub dokonanie wyboru nowego prezesa przez żołnierza zawodowego przeniesionego służbowo do innego garnizonu, co ogranicza kontakt z Zarządem Koła, wywiązywanie się z obowiązków co prowadzi do zamierania działalności Koła (przykła- dem może być rozwiązane Koło Nr 5, Koło Nr 6, Koło Nr 10, Koło nr 15).

Następnym tematem omawianym była aktualna sytuacja finansowa Stowarzyszenia Saperów Polskich. Ze względu na nieobecność Skarbnika ZG SSP **kol. Waldemara Kawki** problem przedstawił Wiceprezes **kol. ppłk Gabriel Wasilewski**. Oceniał stan konta SSP na negatywny ze względu na nieosiągnięcie zaplanowanych w Preliminarzu finansowym na 2023 r. wpły- wów z tytułu składek członkowskich (osiągnięto ok. 60% wpływów). Prezy- dium ZG SSP podjęło decyzję o kolejnych oszczędnościach finansowych do końca 2023 r. i w I kwartale 2024 r. Wystosowano pismo do Kół o zaległo- ściach w opłacaniu składek członkowskich. Należy podkreślić, że cztery koła wpłaciły składki za 2022 r. w I kwartale 2023 r. Niestety są Koła które nie wpłacają składek przynajmniej od dwóch lat i Zarząd Główny podejmie sto- sowne decyzji na swoim posiedzeniu w lutym 2024 r. Jeżeli Stowarzyszenie nie otrzyma dotacji lub wpłaty składek członkowskich trudno będzie sfinan- sować wydawnictwo SAPER w 2024 r.

Kolejnym punktem omawianym podczas posiedzenia to wydawnictwo SAPER, opinie i problemy z jego wydawaniem. Temat omówił Prezes SSP **kol. Tadeusz Dzikowski** w związku z nieobecnością Redaktora Naczelne- go **kol. Wiesława Ząbka**. Problemem jest przedłużające wydawanie kolej- nego numeru wydawnictwa SAPER z wielu powodów m.in. brak materia- łów z Kół i JW do zamieszczenia w wydawnictwie.

Podczas wolnych wniosków i dyskusji poruszano problemy:

- dofinansowania wydawnictwa SAPER z budżetu MON, jeżeli będzie taka możliwość;
- działania w celu pozyskiwania dodatkowych Członków Wspierających;
- nawiązywanie kontaktów osobistych z dowódcami nowych i funkcionu- jących jednostek wojskowych (Nisko, Dęblin, Orzysz, Chełmno, Nowy Dwór Maz., CSWiCh) i zachęcanie do powołania nowych Kół SSP.
- pobudzić do działania Koła Nr 7 przy WAT i Koło Nr 13 przy ASWoj.

Ostatnim punktem obrad ZG SSP było przyjęcie uchwał.

Prezes SSP **kol. Tadeusz Dzikowski** odczytał uchwały ZG SSP i poddał je pod głosowanie.

- Uchwała Nr 16 w sprawie przyjęcia „Programu działania Zarządu Głównego SSP na 2024 r.” Uchwałę przyjęto jednogłośnie 10 głosami.
- Uchwała Nr 17 w sprawie rozwiązania Koła Nr 6 SSP funkcjonującego przy 8 batalionie saperów 8. FOW w Dziwnowie, na wniosek Zarządu Koła.

Na tym Plan posiedzenia ZG SSP został zrealizowany i posiedzenie Za- rządu Głównego SSP zostało zakończone.

Grzegorz Misiak

LISTA DARCZYŃCÓW WSPIERAJĄCYCH FINANSOWO WYDAWNICTWO „SAPER”

(w układzie alfabetycznym, stan na dz. 30.01.2024 r.)

ŚMIETANA Kazimierz (Wrocław) i SZUTOWICZ Andrzej (Stargard) oraz Koło Nr 3 (Gdynia).

Prezydium Zarządu Głównego SSP składa wszystkim indywidualnym i zbiorowym (koła SSP) **DARCZYŃCOM** – ogromne podziękowania za finansowe wsparcie wydawnictwa „SAPER”. **Chwała Saperom!**

LAUREACI HONOROWEJ ODZNAKI STOWARZYSZENIA SAPERÓW POLSKICH

gen. bryg. st. spocz. Zdzisław BARSZCZEWSKI

Wybitny saper, godny najwyższego szacunku. Jest wieloletnim Członkiem Koła nr 2 SSP we Wrocławiu. Aktywnie przewodniczył Zespołowi Historycznemu SSP. Posiada zaszczytny tytuł Honorowego Członka SSP. Będąc Szefem Wojsk Inżynieryjnych MON nawiązał kontakt i zaprosił do kraju Prezesa Stowarzyszenia Polskich Saperów na Obczyźnie ppłk. Adama Szugajewę, któremu umożliwił spotkanie z żołnierzami w wybranych jednostkach Wojsk Inżynieryjnych SZ. Przez współpracę ze Stowarzyszeniem na Obczyźnie, które po ponad dwudziestu latach działalności kończyło swoją działalność. Stworzył podwaliny powołania Stowarzyszenia Saperów Polskich w kraju i przejęcie tradycji Stowarzyszenia Polskich Saperów na Obczyźnie. Pan gen. bryg. w st. spocz. Zdzisław Barszczewski jest laureatem „Złotego Pióra”, wydawnictwa SAPER za wybitną i bogatą działalność publicystyczną, redakcyjną i pisarską. Jego osobisty wkład we wzbogacanie historii wojskowości i popularyzację osiągnięć i dorobku historycznego jednostek saperskich jest olbrzymi i godny naśladowania.

gen. dyw. w st. spocz. Janusz LALKA

Zasłużony w rozwoju Stowarzyszenia Saperów Polskich, szczególnie w organizacji prac zespołów problemowych oraz powoływania nowych Kół SSP. Był Prezesem Stowarzyszenia II kadencji w latach 2004-2008. Główny inicjator ufundowania Sztandaru Stowarzyszenia Saperów Polskich. Jego małżonka Wiesława, była matką chrzestną sztandaru. Zainicjował urządzenie i wyposażenie Biura SSP. Jest wieloletnim czynnym i zasłużonym działaczem Stowarzyszenia Saperów Polskich.

kmdr. w st. spocz. Andrzej LIPIŃSKI

Współzałożyciel Koła Nr 3 Stowarzyszenia Saperów Polskich przy Szefostwie Inżynierii Morskiej w Gdyni. Przez wiele lat był Członkiem ZG SSP i znacznie przyczynił się powołania Kół w jednostkach Marynarki Wojennej. Należał do aktywnych działaczy Stowarzyszenia podczas powoływania nowych Kół, a także w wyposażeniu Biura ZG SSP. Od 2008 r. do chwili obecnej pełni obowiązki Prezesa Koła Nr 3 pomimo pogarszającej się liczebności członków Koła z przyczyn naturalnych. Za wieloletnią aktywność, wkład pracy w rozwój Stowarzyszenia, zaangażowanie w działalność w ZG i Kole nr 3 SSP oraz rozpowszechnienie dorobku i tradycji saperów morskich w pełni uzasadnia nadanie Odznaki Honorowej SSP „Zasłużony dla Stowarzyszenia Saperów Polskich”. Laureat „Złotego Pióra” kwartalnika SAPER.

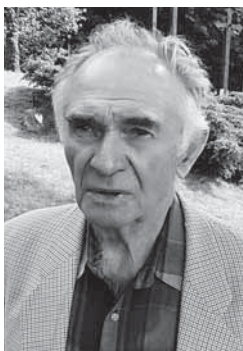
ppłk w st. spocz. Leszek SADURA

Członek Stowarzyszenia Saperów Polskich od kwietnia 2001 r. Był zaangażowanym i pracowitym członkiem Zarządu Koła nr 1 SSP. Jego udziałem było uporządkowanie dokumentacji i opracowanie Regulaminu Pracy Zarządu Koła. Od 2013 r. zmienił przynależność członkowską do Koła Nr 13 przy Akademii Sztuki Wojennej, gdzie pełni funkcję Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Koła. Pan ppłk Leszek SADURA przez dwie kadencje w latach 2004-2012 pełnił funkcję Skarbnika ZG SSP, z której wywiązywał się bardzo dobrze. Uporządkował i prowadził wzorowo dokumentację finansową ZG, opracował Vademecum Skarbnika ZG SSP i Koła. Za swoje zaangażowanie i solidną pracę, na VI Kongresie SSP w 2012 r. otrzymał godność Członka Honorowego SSP. Dzięki jego zaangażowaniu i pracy została sfinansowana z różnych źródeł i wykonana mała architektura Kwatery Grzebalnej Saperów WP na Cmentarzu Północnym w Warszawie w postaci obelisku i słupków granicznych kwatery. W opinii Zarządu Koła Nr 13 Pan ppłk w st. spocz. Leszek SADURA za swoją wieloletnią i rzetelną działalność w Zarządzie Głównym i władzach Koła Nr 1 i Nr 13 SSP w pełni uzasadnia wyróżnienie poprzez nadanie Odznaki Honorowej SSP „Zasłużony dla Stowarzyszenia Saperów Polskich”.

ppłk w st. spocz. Edward WIŚNIEWSKI

Inicjator utworzenia Koła Nr 17 Stowarzyszenia Saperów Polskich w Białymstoku. Koło powstało w garnizonie, gdzie nie funkcjonowała żadna jednostka inżynieryjna co zasługuje na szczególną uwagę. Można stwierdzić, że Koło to jest „wstydem” dla jednostek inżynieryjnych, gdzie nie utworzono koła lub je rozwiązano. Dzięki uporowi Zarządu i członków Koło powstało i nastąpił jego rozwój. ppłk Edward WIŚNIEWSKI od początku Koła pełnił funkcję Prezesa. W swojej działalności sprawuje kieruje działalnością Koła, organizuje wiele spotkań koleżeńskich, podróży historycznych co konsoliduje przynależność do członkostwa Koła. Propaguje znaczenie i historię Wojsk Inżynieryjnych w Siłach Zbrojnych. Jest inicjatorem poznawania historii wojskowości oraz obiektów inżynieryjnych na lokalnym terenie. Aktywnie utrzymuje i rozwija kontakty z jednostkami organizacyjnymi Wojska Polskiego dyslokowanymi na terenie Województwa Podlaskiego. Pomimo wielu trudności osobistych i lokalowych potrafi zaangażować Zarząd i Członków Koła do nowych zadań. Za wzorową działalność i rozwój, Koło kierowane przez ppłk. Edwarda WIŚNIEWSKIEGO kilkakrotnie wyróżniane było przez ZG SSP.

Jubileusz redaktora naczelnego

Wiesław Leszek Ząbek

WIELCE SZANOWNY PUŁKOWNIKU WIESŁAWIE-LECHU ZĄBEK!

DROGI JUBILACIE! PRZYJACIELU!

W perspektywie czasu, jak w zwierciadle, odbija się nasze życie. Wydaje się, że tak niedawno przyszliśmy na świat, byliśmy młodzi, kształciliśmy się i zdobywali wiedzę o otaczającym świecie, pracowaliśmy dla swojego dobra i dobra innych, żyliśmy z najbliższymi i jakoś tak

zdaje się szybko wszystko przeminięło – emerytura, stan spoczynku, podszły wiek życia.

Jubileusz życia, a zwłaszcza jego osiemdziesięcioletni wymiar skłania do refleksji i wspomnień - i do tego co już się dokonało i tego co może nastąpić co prawda wkrada się tu wielka niepewność, że tego czasu „do przodu” jest coraz mniej. Zważywszy zatem wyrażone na wstępie motto - spójrzmy jednak przede wszystkim na to co się z perspektywy 80-lecia dokonało. A początkiem było wydarzenie, nazwijmy je historycznym, bo w wymiarze indywidualnym miało ono charakter historyczny. Wydarzenie to miało miejsce w sobotę – 19 czerwca tysiąc dziewięćset czterdziestego trzeciego roku, kiedy to ujrzał świat rzeczywisty potomek Rodziny Ząbków, któremu nadano imiona Wiesław i Leszek. Zdarzenie to miało miejsce w Smrocku w makowskim powiecie na Mazowszu.

Sobotniemu dziecku patronuje Saturn, obdarzając ich wielką emocjonalną siłą i twardym charakterem. Urodzeni w sobotę są zdeterminowani i uparcie dążą do wyznaczonych celów. Doskonale wiedzą czego chcą od życia. Są nieprzeciętnie ambitni i pracowici. Zdają sobie sprawę, że na sukces, który zamierzają odnieść, trzeba sobie zapracować, bardzo poważnie traktują powierzone im zadania, niczego nie robią po przysłowiowych „łebkach”. Dają z siebie wszystko, twardo stąpają po ziemi i oczekują tego samego od otoczenia, wzbudzają w nich irytację niesłowni i leniwi ludzie.

Ale też urodzeni 19 czerwca są opanowani w każdej sytuacji, dlatego też osiągają w życiu wiele sukcesów, należą do osób wrażliwych i pracowitych, wysiłek włożony w pracę zapewnia im w końcowym efekcie powodzenie i sukces. Odnaczają się też trafnym poglądem na rzeczy i zdrowym rozsądkiem, mają duże zdolności w kierunku czysto abstrakcyjnym i filozoficznym, przejawiają też zdolności artystyczne.

Czy te powyższe uwarunkowania i cechy znalazły potwierdzenie w życiu naszego Jubilata?

Dzieciństwo Wiesława, Leszka upływało bez większych zaburzeń, aczkolwiek zważywszy na jego żywy charakter, przysparzał czasami kłopotów swoim rodzicom, ale nie odbiegały one zbytnio od zachowa rówieśników. W siódmym roku swojego życia rozpoczął naukę w szkole podstawowej w Grodzisku Mazowieckim, tam też ukończył Liceum Ogólnokształcące i w 1961 roku zdał maturę. Był młodzieńcem przed wyborem dalszej życiowej drogi. Wyportowany, przystojny, cieszący się powodzeniem

Wspomnienia są jak perły, mają coś z klejnotów i coś z łez....

wśród okolicznych dziewczyn – stanął przed dylematem: co dalej? I pewnie w wyborze dalszej drogi życiowej pomogła mu tradycja rodzinna. Ojciec – oficer WP, żołnierz września 1939 r., później AK. Rycerskie tradycje były żywe w rodzinie, a trylogia Sienkiewicza zajmowała poczesne miejsce na półce z książkami. Wybrał więc karierę wojskową. Na początek wstąpił do Oficerskiej Szkoły Wojsk Inżynierskich we Wrocławiu. Pociągnęła go renoma tej szkoły, jej tradycje, zwłaszcza saperskie, ale też i urokliwość miasta jakim był Wrocław.

Ówczesna Szkoła Oficerska na przełomie lat sześćdziesiątych i pierwszych jego następnych, przechodziła, jak zresztą całe Wojsko Polskie, swą metamorfozę. Były to echa „październikowej „odwilży” roku 1956, „radzieccy specjaliści” w znakomitej większości odeszli z Wojska Polskiego. Nastąpiły częściowe powroty do służby oficerów II Rzeczypospolitej, a wraz z nimi powróciła dewiza HONOR I OJCZYŻNA. W szkołach oficerskich nie szkolono już bezmyślnych wykonawców rozkazów, uczono myślenia, kultury osobistej i odpowiedzialności za swoje czyny. Absolwent szkoły był człowiekiem wszechstronnie wykształconym, świadomym swoich obowiązków patriotycznych, cechował się wysokimi walorami kultury osobistej i poczuciem własnej wartości. Z takim to kształtem przyszłego oficera zetknął się nasz Jubilat – Wiesław-Leszek Ząbek. I pomimo początkowych pewnych trudności, szczególnie w pierwszym okresie z zaadoptowaniem się do „nowego” stylu życia szybko je przezwyciężył i po trzech latach intensywnego wysiłku uroczyście w dniu 13 września 1964 roku został promowany na podporucznika saperskiej służby w Wojsku Polskim.

Po ukończeniu Oficerskiej Szkoły Wojsk Inżynierskich we Wrocławiu został skierowany do służby wojskowej w 2. Warszawskiej Brygadzie Saperów w Kazuniu. W latach 1965-1966 w ramach Grupy Operacyjnej Sztabu Generalnego WP rozpoznawał i wykonywał dokumentację głównych przeszkód w kraju, m-in, Wisły, Narwi, Bugu, Sanu, W latach 1966-1968 brał udział w akcjach przeciwpowodziowych i przeciwlodowych. Wyróżnił się szczególnie w obronie przed zniszczeniem krą lodową drewnianego mostu w Wyszogrodzie. Jako dowódca kompanii rozpoznania, uczestniczył w kursach i obozach szkoleniowych organizowanych przez 6 DPD dla pletwonurków i skoczków spadochronowych oraz w ćwiczeniach poligonowych i zadaniach specjalnych organizowanych przez Szefostwo Wojsk Inżynierskich MON. Uprawiał kulturystykę, jogging i nurkowanie. W 1968 roku po intensywnych ćwiczeniach w okresie jesienno-zimowymi wypadku podczas prac nurkowych doznał powikłań zdrowotnych co skutkowało decyzją Komisji Lekarskiej ograniczeniem do służby wojskowej. Stan zdrowia stał się przyczyną przekwalifikowania do służby nieliniowej w korpusie oficerów wychowawczych. W tej sytuacji rozpoczął studia na Akademii Wojskowej na kierunku historii, które ukończył z wyróżnieniem w 1976 roku. Po ukończeniu studiów zajmował stanowiska wychowawcze w jednostkach Wojsk Inżynierskich WOW, w latach 1976-77 nadzorował budowę skansenu saperskiego w Skurczy i Mniszewie. W toku dalszej służby pełnił obowiązki dyrektora Muzeum Tradycji WOW, a następnie głównego specjalisty w Urzędzie ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Studiował w latach 1990 – 1992 filozofię na studiach podyplomowych w Wojskowym Instytucie Historycznym. Tam też uzyskał doktorat w dziedzinie nauk humanistycznych w specjalności historia. W listopadzie 1993 roku Główna Komisja Lekarska uznała go za niezdolnego do zawodowej służby wojskowej. Przeszedł więc na emeryturę i w stan spoczynku.

27.09.1969 r. roku przy dźwiękach dzwonów, w kościele pod wezwaniem św. Tadeusza Judy w Szelkowie, zawarł związek małżeński z Danutą Miłoszewską. Doczekał się dwóch dorodnych córek – Ady i Joanny oraz w późniejszym czasie – dwóch wnuków Michała i Karola będących obecnie jego „oczkiem w głowie”.

Przejsie w stan spoczynku nie oznaczało utraty jego kontaktów z byłym środowiskiem wojskowym. Ujawniła się także w całej okazałości jego pasja społecznikowska, zamiłowanie do historii i nieodparta chęć upamiętnienia faktów i zdarzeń, szczególnie bliskiemu jego sercu saperów.

80
LAT

Po utworzeniu Stowarzyszenia Saperów Polskich w 2000 roku, został redaktorem naczelnym wydawanego przez to Stowarzyszenie kwartalnika SAPER poświęcając temu piśmie swój talent i umiejętności oraz wielki wysiłek zapewnieniu temu piśmie należytej treści i oprawy graficznej. To dzięki jego wysiłkowi pismo istnieje do dzisiaj będąc spoiwem braci saperskiej rozsianej po kraju.

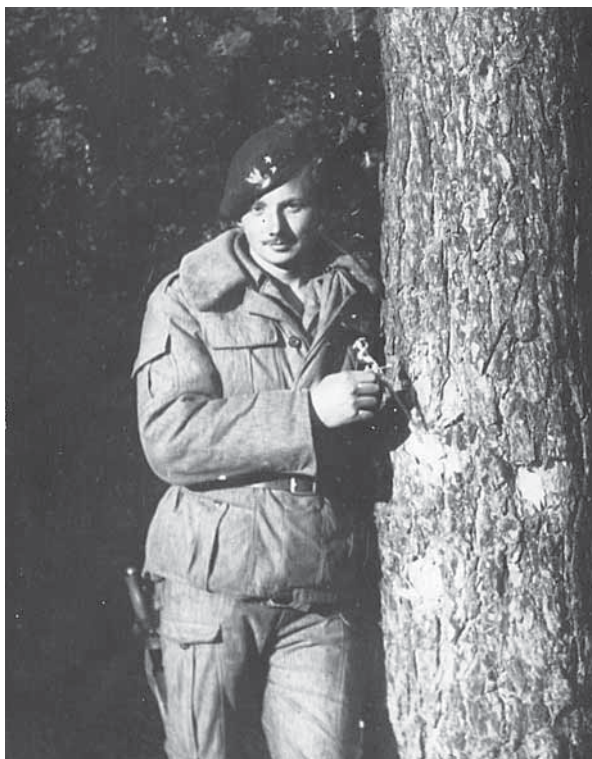
Drugą dziedziną działalności naszego obecnego Jubilata, może nawet bardziej dla niego absorbującą jest działalność związana z funkcjonowaniem Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej. Jest jednym z twórców tego Związku i nieprzerwanie od jego powstania intensywnie działa w jego władzach naczelnych, rozwijając i umacniając struktury Związku i jego działanie i funkcjonowanie na terenie kraju.

Działalność w Stowarzyszeniu Saperów Polskich jak i Związku Piłsudczyków nie ogranicza jego zamiłowania i talentów do działalności publicystycznej. Jest autorem wielu monografii, artykułów o różnej treści w periodykach dotyczących obronności, zarówno o charakterze historycznym jak też taktyczno-operacyjnym. Był też organizatorem wielu konferencji i sesji popularno-naukowych poświęconych problematyce obronności kraju oraz dokumentowania dążeń niepodległościowych Polski.

Jego działalność uzyskała powszechne uznanie tak w środowisku wojskowym jak i innych środowiskach. W uznaniu zasług został odznaczony KK OOP, ZKZ, ZM z OK oraz wieloma odznaczeniami i medalami okolicznościowymi, a Zarząd Główny Związku Piłsudczyków RP, nadał mu rangę Generała broni Związku. Szczególną jego zasługą jest aktywny udział w pracach komitetów budowy pomników: Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Mławie, Komorowie, Nidzicy, a także uczestnikom wojny polsko-bolszewickiej, żołnierzom września saperom poległym przy rozminowaniu kraju w Szelkowie, Makowie, Różanie i Pułtusku.

Dorobek Jubilata – Pana generała Związku Piłsudczyków RP – Wiesława-Lecha Ząbka zasługuje na szerokie uznanie i upowszechnienie. W 80-tą rocznicę urodzin składamy Mu życzenia dobrego zdrowia i długiego życia, twórczej weny, a także wytrwałości w osiągnięciu zamierzonych celów. Niech Ci Drogi Jubilate fortuna sprzyja, szczęście nie opuszcza, zdrowie dopisuje, a uznanie i szacunek otoczenia łagodzą ewentualne troski.

**Mieniający się nieśmiało przyjaciелеm,
płk saperów na emeryturze dr n. woj. Bogusław Saganowski**

ZĄBEK Wiesław - Leszek

płk – saper, gen. broni ZPRP, dr, ur. w 1943 roku w Smrocku, pow. Maków Maz.

Szkołę podstawową i LO ukończył w Grodzisku Mazowieckim. W 1961 roku zdał egzaminy do Oficerskiej Szkoły Wojsk Inżynieryjnych we Wrocławiu, którą ukończył w 1964 roku. Następnie pełnił służbę wojskową w jednostkach inżynieryjnych. W latach 1985 – 1993 w sztabie Warszawskiego Okręgu Wojskowego m.in.: szef Jednostek Naukowo Badawczych i Specjalnych, a w latach 1990 – 1993 dyrektor Muzeum Tradycji WOW. W latach 1993 – 2003 naczelnik wydziału [główny specjalista] w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Od 1990 r. redaktor naczelny kwartalnika „Piłsudczyk”, a od 2001 r. również red. nac. kwartalnika „Saper”.

Od lat 80 – tych aktywny działacz społeczny, czynnie włączył się w ruch niepodległościowy. Należał i przewodniczył różnym organizacjom niepodległościowym i stowarzyszeniom kombatanckim. Honorowy członek Niepodległościowego Związku Armii Krajowej, Konspiracyjnego Wojska Polskiego w Radomsku, Stowarzyszenia Kombatantów Żołnierzy Armii Krajowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Mławie. Wieloletni wiceprezes Stowarzyszenia Olszynka Grochowska, Związku Oficerów Rezerwy im. Marszałka Piłsudskiego w Poznaniu, Stowarzyszenia Tradycji Polskiego Oręża im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Założyciel i prezes Związku Legionistów Polskich i Ich Rodzin, a od 1992 roku wiceprezes Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej – Towarzystwa Pamięci Józefa Piłsudskiego. W latach 1996 – 2000 dyrektor Porozumienia Organizacji Niepodległościowych, Piłsudczykowskich i Kombatanckich, następnie Komitetu Obrony Pamięci Narodowej w Warszawie. Organizator uroczystości patriotyczno-religijnych w Warszawie, Pułtusku, Makowie Maz., Szelkowie i Różanie, związanych z tradycjami oręża polskiego, a szczególnie z tradycjami piłsudczykowskimi i saperskimi. Inicjator spotkań środowiskowych z cyklu „Być Polakiem”, „Być Piłsudczykiem” z młodzieżą szkolną i strzelecką, współpracował w tym zakresie z Muzeum Niepodległości, Muzeum Wojska Polskiego i Centralną Biblioteką Wojskową im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Organizator w tych placówkach uroczystości piłsudczykowskich m.in.: Urodzin Marszałka Józefa Piłsudskiego, Imienin Marszałka, Rocznicy Jego śmierci, a także; Marszałka Śmigłego – Rydza. W latach 1985- 2010 organizator kilkunastu sesji popularno-naukowych o problematyce niepodległościowej i piłsudczykowskiej, szczególnie: tradycji oręża polskiego; wojny polsko- bolszewickiej 1920 r.; września 1939 r.; twórców Niepodległości 1918 r.; myśli politycznej Józefa Piłsudskiego. Członek Społecznych Komitetów Budowy Pomników i obelisków ku czci żołnierzy poległych w wojnie polsko – bolszewickiej 1920 r. w Szelkowie; żołnierzy Września 1939 r. w Różanie i Zambrowie; żołnierzy NSZ w Makowie i Różanie. Projektant i wykonawca pomników upamiętniających poległych saperów w czasie rozminowania kraju w Szelkowie, Makowie Maz. i Pułtusku. Członek Społecznych Komitetów Budowy Pomników Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Mławie, Komorowie i Rembertowie oraz wielu Tablic epitafijnych. Bardzo ambitny, ciągle uzupełniający swoją wiedzę. W 1976 roku ukończył WAP jako prymus ze złotym medalem kierunek historyczny, następnie studia podyplomowe z filozofii, wyższy kurs operacyjny WKDO w AON oraz w latach 1990 - 1992 studia w WIH, gdzie uzyskał tytuł doktora nauk humanistycznych. Członek rady naukowej Muzeum Niepodległości i periodyków „Niepodległość i Pamięć” oraz „Polonia Restituta”. Autor kilkunastu opracowań książkowych, współautor wielu monografii m. in.: „Tradycje niepodległościowe na Mazowszu”; „Twórcy Niepodległości”; „Obrona Warszawy, Wrzesień 1939”; „Szlakiem Oręża Polskiego”; „Wrzesień 1939 roku. Mazowsze w wojnie obronnej Polski”; „Myśl polityczna Józefa Piłsudskiego”; „Marszałek Polski Józef Piłsudski. Wódz – polityk – wychowawca”; „Twórcy Polski Niepodległej”; kilku tomowej „Sagi Saperskiej” oraz „Sagi Kurpiowskiej” Opublikował kilkadziesiąt artykułów i referatów naukowych w periodykach i zeszytach naukowych.

Odznaczony: KK OOP, ZKZ, ZM ZZdOK, KK WP, KKZ, KZ SF, ZM ZdWInż., ZM ZZdZOR RP oraz wieloma innymi odznaczeniami kombatanckimi, wojskowymi i resortowymi.

Wycieczka do Środy Śląskiej

Zarząd Koła Saper im. gen. Jakuba Jasińskiego zorganizował wycieczkę turystyczno-krajoznawczą do Środy Śląskiej dla członkiń i członków Koła Saper, członków Koła SSP. 12.08.2023r. wyjechaliśmy z Wrocławia do Środy Śląskiej. Kierownik wycieczki Kolega Jerzy Marczak bardzo serdecznie powitał uczestników wycieczki, zapoznał z jej organizacją oraz przekazał gorące życzenia – dobrego samopoczucia, zadowolenia i sympatycznej atmosfery.

Zwiedzanie rozpoczęliśmy od **Kościola p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego**. Tę świątynię wraz z przyległym klasztorem do niej, wybudowali ojcowie franciszkanie, a gdy opuścili miasto w budynku zorganizowano szpital dla biednych. W końcu XVI w. kościół odbudowano dla ewangelistów. Obecnie świątynia służy jako kościół parafialny, a w dawnym zespole klasztornym mieści się gimnazjum. Następnie zobaczyliśmy **Mury Obrotne** chroniące dawniej miasto przed zagrożeniem, ale także granica obowiązująca prawa miejskiego. Historia ich powstania sięga XIII w. Mury poprowadzono wzdłuż granic miasta i połączono już dziś z nieistniejącymi zabudowaniami zamku kasztelańskiego. W kilkudziesięciometrowych odstępach wykonano półokrągłe i wieloboczne baszty. Do dziś zachowało się około 1700 m murów. Zobaczyliśmy także w Rynku pomnik rycerza Rolanda jako jedną z pamiątek historycznych. Pochodzi z lat 1912-1913. Została ufundowana przez miasto dla upamiętnienia setnej rocznicy zwycięstwa nad Napoleonem. Na cokole fontanny stoi rycerz w zbroi zwany Rolandem. Z kolei zwiedziliśmy **Kościół p.w. Świętego Andrzeja Apostoła**. Początki kościoła sięgają XIII w. Krzyżują się w nim trzy style architektoniczne: romański, gotycki i barokowy. W 1248 r. kościół spłonął wraz z grupą 500 mieszczan. Z końcem XIII w. odbudowano nawę główną. Obecnie służy jako kościół parafialny prowadzony przez księży salezjanów. I wreszcie zwiedziliśmy **Muzeum Regionalne** najwspanialszy zabytek wchodzący w skład **Skarbu Średzkiego**. Jest korona składająca się z 12 elementów. Każdą część wieńczy wyobrażenie orła. Została ona wykonana w II połowie XIII wieku. Do skarbu należą również: kolista zapona ozdobiona kameą z chalcedonu, złote wywieszki oraz srebrne i złote monety. Całość ukryto prawdopodobnie w II połowie XIV w., a odnaleziono podczas prac budowlanych prowadzonych w 1985 i 1988 roku. Te niezwykle średniowieczne klejnoty monarsze najbardziej podobały się wszystkim. Już bardzo zmęczeni udaliśmy się na smaczny 3 daniowy obiad. Po obiedzie część naszych turystów udała się do wieży widokowej, której wysokość wynosi 32 m i posiada 140 schodów. Z niej podziwialiśmy piękną panoramę miasta i okolic Środy. Po krótkim odpoczynku zobaczyliśmy **Kościół Narodzenia NMP** w którym zachowały się unikalne freski Franza Hegla, które należą do najwybitniejszych dzieł śląskiego malarstwa barokowego. Fundatorem kościoła był Henryk Brodaty, a budowę wzniesiono około 1220r. w stylu romańskim. Do dziś zachowały się cenne fragmenty wnętrza w północnej ścianie prezbiterium, absydy oraz portali. Obecnie pełni rolę kościoła pomocniczego dla parafii p.w. św. Andrzeja Apostoła.

Po zwiedzeniu Środy Śląskiej pojechaliśmy obejrzeć **Cerkiew Zwiastowania Przenajświętszej Bogurodzicy** w Malczycach. Jest to dawny kościół ewangelicki przebudowany na cerkiew o niepowtarzalnym klimacie wnętrza. I na tym zakończyliśmy tę wycieczkę. Kierownik wycieczki najserdeczniej podziękował naszej wspaniałej klienteli turystycznej za trudne i godne znoszenie trudów wycieczki. Ponadto podczas uroczystego obiadu kolega Jerzy Marczak przekazał informację o zakończeniu organizowania wycieczek ze względu na wiek turystów oraz warunki zdrowotne nie pozwalające pokonywać trudów eskapad. Z głębi serca i potrzeby ducha wszystkim gorąco podziękował za uczestnictwo w wycieczkach. Podziękował profesjonalnemu fotografowi W. Malejowi za wykonywanie pięknych zdjęć, przewodnikowi P. Trojanowskiemu za opracowywanie programów wycieczek i ich realizację oraz Cz. Olbertowi za bezpieczną i bezkolizyjną jazdę. Koło Saper zorganizowało od 2004 roku 69 wycieczek turystycznych krajowych i 5 kilkudniowych wycieczek zagranicznych.

Jerzy Marczak

Saperzy polscy pod Lenino Prawdy i fikcje

W historiografii wojskowej PRL bitwa pod Lenino uzyskała szczególną, pierwszoplanową rolę w tradycji oręża polskiego. Gloryfikacji tego czynu towarzyszyły świadomie tworzone propagandowe mity i legendy, przysławiające prawdę o tym „wojennym epizodzie” o którym nawet ówczesne media i prasa wojenna podawała, iż na Froncie Wschodnim na odcinku Smoleńskim, w dniach 12-13 października 1943 r. nic szczególnego się nie wydarzyło. Natomiast w powojennej propagandzie Bitwa ta nabrała wyjątkową rangę jak m.in.: Bitwa pod Grunwaldem czy pod Monte Cassino. Stanowiła podstawę do ustanowienia na jej cześć Święta Wojska Polskiego. Powstały też [aczkolwiek nieliczne] publikacje Kazimierza Sobczaka „Lenino 1943”; „Lenino - Warszawa - Berlin”; Włodzimierza Sokorskiego „Polacy pod Lenino”; czy zbeletryzowana opowieść Alojzego Srogi „Początek drogi Lenino”. Toteż można wyrazić zdziwienie, że w omawianym okresie Bitwa pod Lenino nie doczekała się naukowych opracowań czy syntetycznych monografi. Dominowały natomiast opracowania przyczynkarskie, referaty i okolicznościowe wystąpienia, gdzie w każdym podkreślano rolę „Bitwy pod Lenino” dla... określonego politycznego celu.

Tym samym przysławiano prawdę o tej bitwie. Niedostateczne wykształcenie żołnierzy i dowódców, pijaństwo i tchórzostwo części kadry, brak współdziałania rodzajów wojsk, brak rozpoznania inżynierskiego terenu oraz niedostateczne wsparcie działań bojowych [szczególnie artylerii] 1. DP im. T. Kościuszki ze strony Armii Czerwonej. Dopiero ukazanie się w latach 90-tych XX w. opracowań Stanisława Jaczyńskiego czy Edwarda Kospata Pawłowskiego [pracowników Wojskowego Instytutu Historycznego w Warszawie] rzuciło nowe światło na powyższą problematykę.

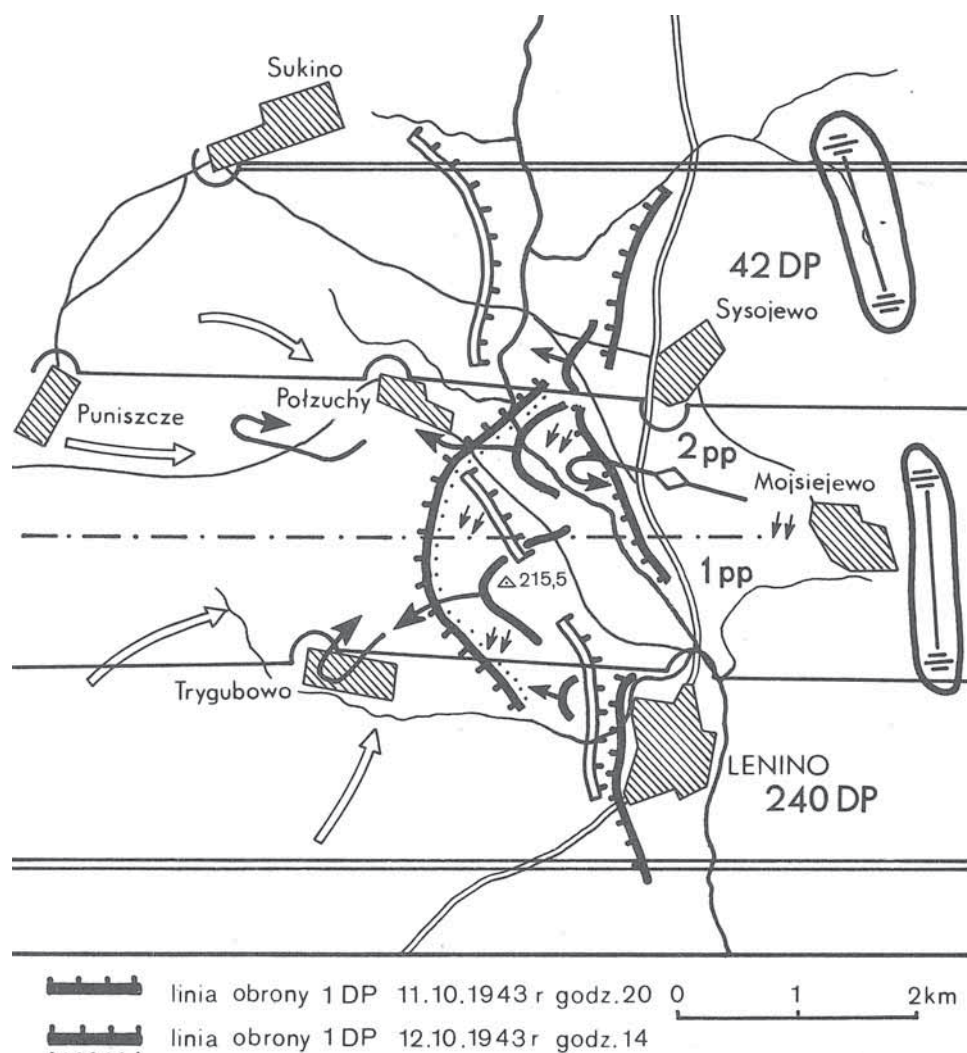
W wydanym po wojnie opracowaniu „Polscy Saperzy” Włodzimierz Piliński [późniejszy szef wojsk inżynierskich MON] pisze: „W pierwszych dniach września 1943 r. 1. Batalion saperów Dywizji Kościuszkowskiej wyruszył transportem kolejowym na front. Na pewien czas ześrodkowano go w rejonie Wiaźmy, gdzie kontynuowano szkolenie, a następnie 1. Dywizja ruszyła dalej na zachód przez Jacewo i Smoleńsk.

Marsz był trudny, gdyż odbywał się podczas częstych deszczów, po wyboistych drogach, zrytych bombami i pociskami. Saperzy naprawiali popsute mostki i zasypywali je, ułatwiając swą pracą marsz dywizji.

10 października 1. Batalion saperów osiągnął rejon wyjściowy - wieś Michajłówek, odległą o 6 km od Lenino. [...] 10 października batalion otrzymał rozkaz z dywizji, który brzmiał: „Batalion saperów w ciągu 11 października wybuduje punkty obserwacyjne i przygotuje środki i materiały do przeprawy przez rzekę Miereję”. 12 października po ogniowym przygotowaniu piechota z czołgami ruszyła do natarcia. Jednakże poważna przeszkoda dla ruchu, a szczególnie dla czołgów stanowiła Miereja.

Pod ogniem nieprzyjaciela, w ciężkich warunkach batalion saperów zabezpieczał przeprawę piechoty i czołgów przez Miereję i jej bagnistą dolinę. W toku tych działań zbudował on 150 mb kładki dla pieszych, 20-metrowy most oraz 300 mb drogi z okrągłaków. Część batalionu towarzyszyła czołgom jako desant z zadaniem torowania im drogi w głębi obrony nieprzyjaciela. Po przejściu Mierei i bagnistej doliny czołowe oddziały dywizji wdarły się w obronę nieprzyjaciela i łamiąc jego opór posuwały się w kierunku zachodnim. W wyniku walk pierwszego dnia opanowano wieś Połzuchy i Trygubowa.[...]

W nocy z 13 na 14 października 1. Dywizja Piechoty im. T. Kościuszki została zluzowana przez oddziały radzieckie, kończąc swój pierwszy bój. Przez cały czas walk saperzy towarzyszyli piechocie i czołgom, zabezpieczając ich ruch naprzód oraz współdziałając w odpieraniu hitlerowskich kontrataków i umacnianiu opanowanego terenu. Bitwa pod Lenino była pierwszym egzaminem bojowym polskich saperów...”

Tyle ... i aż tyle... o tej bitwie napisał późniejszy szef wojsk inżynieryjnych MON, gen. bryg. Włodzimierz Piliński.

W rzeczywistości dywizja nie w pełni była przygotowana do działań bojowych. Pokazał ten stan rzeczy przebieg bitwy oraz bardzo wysokie straty jakie poniosła w bitwie pod Lenino. Zgodnie z decyzją Stalina Dywizja 1 września 1943 r. wyruszyła na front jako odwód Frontu Zachodniego [d-ca gen. Sokołowski] z zamiarem użycia jej do walki o Smoleńsk, działając w składzie 10. Armii gwardii. Dywizja odległość tą – 400 km pokonała transportem kolejowym, a następne 250 km marszem pieszym z taborem konnym, w bardzo trudnych warunkach atmosferycznych. Według wspomnień gen. Z. Berlinga podczas spotkania z dowódcą Frontu Zachodniego, historycznym „epizodem”, iż Polacy trzy razy zdobywali Smoleńsk od Zachodu, a teraz czwarty raz będą zdobywać od wschodu] wpłynął na zmianę kierunku użycia Dywizji już w pasie działania 33. Armii.

Jesienią 1943 r. celem strategicznym Armii Czerwonej był Dniepr. W tzw. „operacji orszańskiej”, w składzie 33. Armii miała walczyć 1 Dywizja Piechoty im. T. Kościuszki. Teren w pasie działania dywizji był podmokły i bagienny, szczególnie niekorzystny dla działań czołgów. W bagnistej dolinie o szerokości około 500-600 m. Ponadto wyjątkową przeszkodą okazała się wąska o bagnistych brzegach rzeczka Miereja. Zachodni jej brzeg ze słynnym wzniesieniem 215,5 i 217,6, był wysoki mocno ufortyfikowany i dawał dobry wgląd na pozycje polskie. Stanowił część 5-7 km rubieży obronnej zwanej linią „Pantery”. Obsadzony był przez doborowe jednostki 39. Korpusu Pancernego w sile około 20 tys. żołnierzy [w tym 60 czołgów, 80 wozów bojowych oraz 600 dział. Naprzeciw nich 33. Armia radziecka miała niepełne stany: 42. dywizja ok. 4600 żołnierzy, a 290. DP – ok. 4300, z tym, że nacierający na Trygubowo 885. pułk tej dywizji liczył zaledwie 112 bagnietów]. Tylko 1. DP była w pełnym składzie etatowym – 12 400 żołnierzy, w tym czołgów i 390 dział różnego kalibru.

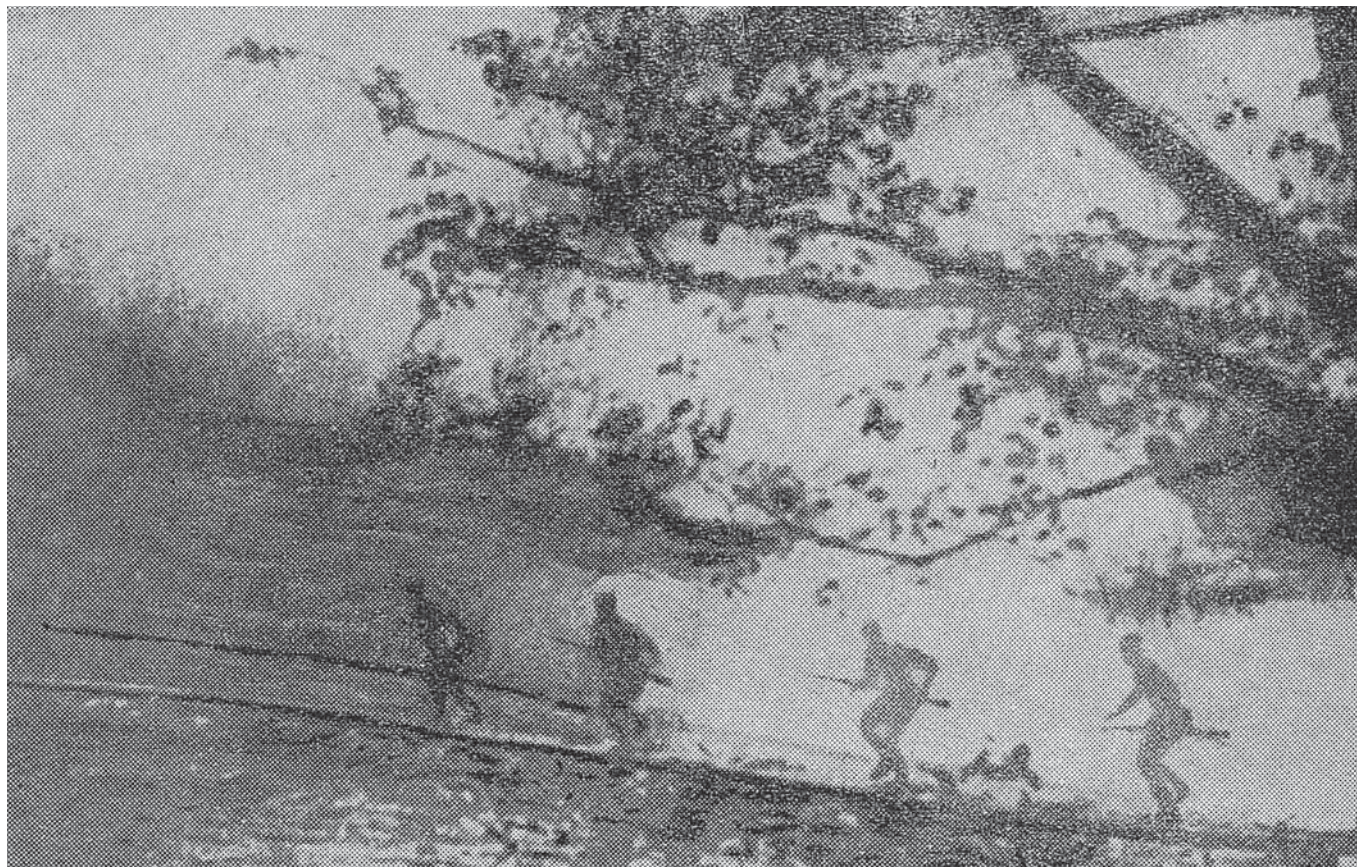
Na niekorzystny przebieg bitwy – pomijając dysproporcje w siłach i środkach walki - miały również wpływ błędne decyzje dowódców poszczególnych szczebli. D-ca 33. Armii gen. Gordon zmienił wcze-

śniejsze ustalenia i polecił każdej nacierającej dywizji – rozpoznanie walka siłami batalionu piechoty. Skrócił także ogniowe przygotowanie ze 100 minut na zaledwie 40 minut. Dodatkowo nie rozpoznano dokładnie pod względem inżynieryjnym teren podejścia do rzeczki Mierei i czołgi utkwily w bagnie. Budziła zastrzeżenia – początkowym okresie walki – postawa czołgistów, gdyż w większości były to załogi radzieckie. [Brakowało wyszkolonych czołgistów polskich]. Zawiodł system dowodzenia, łączności, logistyki i współdziałania zarówno w systemie dowodzenia w Dywizji jak i sąsiadami radzieckimi. Powszechnie brakowało środków walki [szczególnie amunicji], zaopatrzenia kwatermistrzowskiego oraz medycznego.

To była przyczyna wielkich strat poniesionych przez 1 DP im. T. Kościuszki. Tym bardziej, że walczące obok 42. i 290. dywizja radziecka zaległy na przedpolu, odsłaniając skrzydła polskiej dywizji, która wdarła się w linię obronne nieprzyjaciela na 2 km, tym samym narażając się na kontrataki niemieckie z trzech stron. 1. DP straciła ogółem 3054 żołnierzy, to jest 23,7% ogólnego stanu dywizji. Poległo 510, rannych zostało 1776 żołnierzy, zaginęło bez wieści lub dostało się do niewoli 768 żołnierzy, w tym 15 oficerów. Spore straty poniosła strona niemiecka. Poległo około 1500 jego żołnierzy, a około 330 dostało się do niewoli.

W bitwie pod Lenino 1. DP zyskała niezbędne doświadczenia bojowe zważywszy, że ponad 80% żołnierzy nie przeszło wcześniejszego przeszkolenia wojskowego. Paradoksem historii jest to, iż błędy popełnione w tej bitwie powtórzone zostały w następnych działaniach bojowych 1. Armii WP, szczególnie podczas forsowania Wisły pod Dęblinem i Puławami, na Czerniakowie i Żoliborzu w Warszawie czy przy przełamywaniu Wału Pomorskiego. Zbytne rozciągnięcie sił przy forsowaniu rzeki, brak właściwego rozpoznania inżynieryjnego i taktycznego, złe wykorzystanie sił i środków wojsk inżynieryjnych, słabe lub niewłaściwe wykorzystanie czołgów i artylerii powodował wielkie i zgoła niepotrzebne straty.

Dr Wiesław Leszek Ząbek

Kładka szturmowa na rzece Mierei

OPERACJA WARSZAWSKA

Stanowiła jeden z etapów operacji wiślańsko-odrzańskiej Armii Radzieckiej w II wojnie światowej. W operacji „Wisła – Odra” 1. Frontu Białoruskiego 1. Armia Wojska Polskiego działała w składzie jako prawoskrzydłowe zgrupowanie, które wraz z 47. Armią piechoty, 61. Armią piechoty i 2. Armią pancerną gwardii miała rozbić niemieckie zgrupowanie i zająć Warszawę. Rejon Warszawy – ogłoszonej przez Hitlera jako Twierdza Warszawska – bronił garnizon składający się z około 18 batalionów piechoty i ok. 300 dział.

Podjęte w nocy 14/15 stycznia 1945 r. działania 61. Armii i 2. Armii panc. od południa z rejonu Warki w kierunku Grójec-Błonie, a 47. Armii od północy z rejonu Jabłonny w kierunku Leszna, doprowadziły do oskrzydlenia Warszawy, a garnizon niemiecki zaczął się wycofywać pozostawiając oddziały osłonowe.

16 stycznia działania rozpoczęła 1. Armia WP [gen. Stanisław Popławski]. Wchodząca w jej skład 2. DP sforsowała Wisłę w rejonie Kępy Kiełpińskiej, a siły główne polskiej armii [1, 3, 4 DP i 1. B Panc.] w rejonie Góry Kalwarii. Natomiast, w dniu 17 stycznia, w godzinach porannych 6. DP sforsowała Wisłę w rejonie Pragi i rozpoczęła natarcie w kierunku Śródmieścia. Około godz. 10,00 do walk w mieście włączyły się oddziały 2. DP, nacierając w kierunku Ogrodu Saskiego. Do godz. 15,00 te rejon Warszawy były oczyszczone z pozostałości garnizonu niemieckiego. 17 stycznia, w godzinach wieczornych do stolicy wkroczyły siły główne 1. AWP, nacierające od strony południowej.

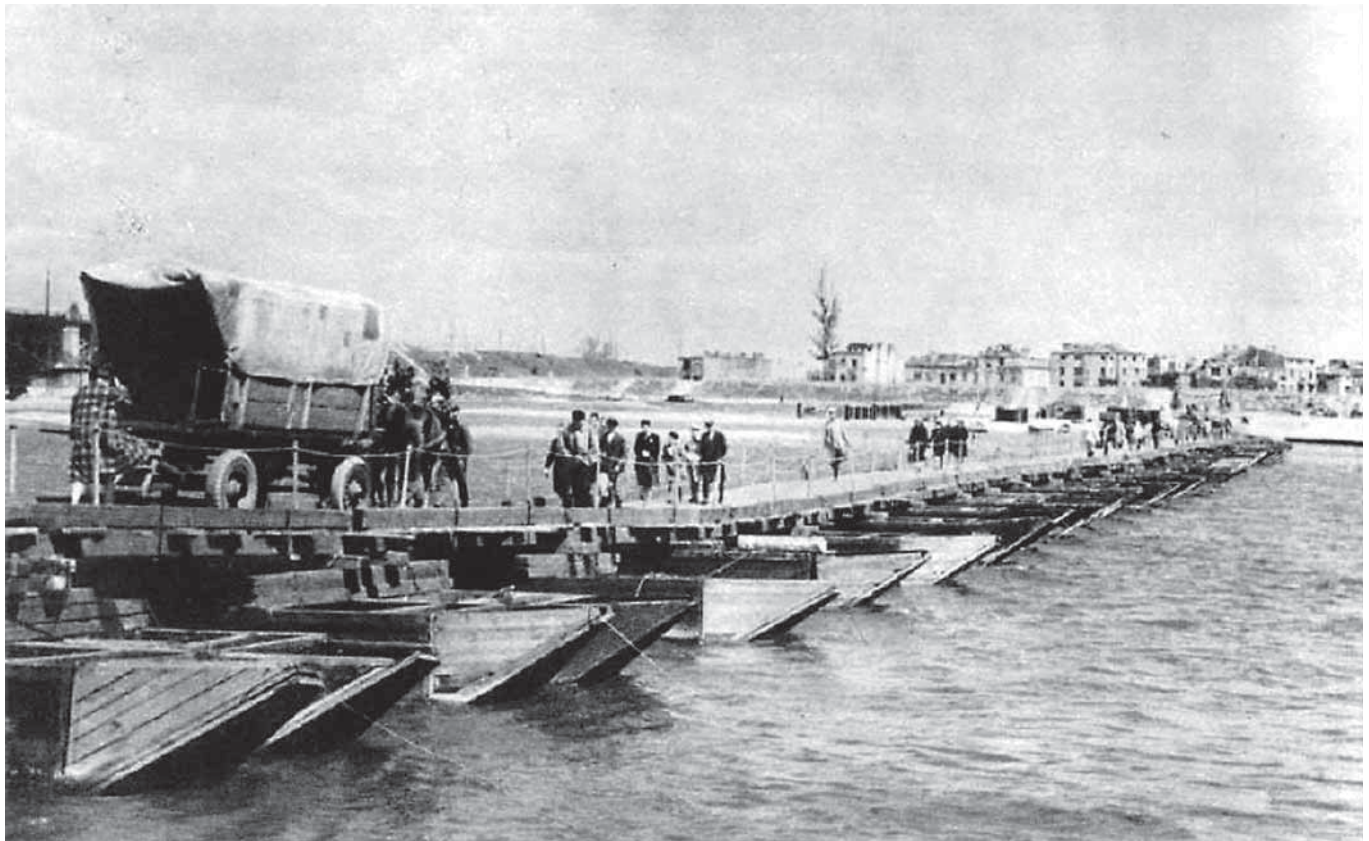
W noc z 17 na 18 stycznia 1945 r. saperzy z 3. Brygady Pontonowo-Mostowej i 6. samodzielnego batalionu pontonowo – mostowego wybudowali most pontonowy przez Wisłę. Składał się z 35 członów parku DMP-2, 8 członów z parku N2P o nośności 16 ton i długości 430 m.b. Oddany został do użytku 18 stycznia 1945 r o godz. 19,00. Most pieszczotliwie nazwany przez ludność „pontoniakiem” służył nie tylko potrzebom wojska, ale również mieszkańcom Warszawy.

W dniu 18 stycznia 2024 r. delegacja SSP, której przewodniczył prezes SSP **płk. dypl. Tadeusz Dzikowski** oraz delegacja 3. pułku saperów pod dowództwem **ppor. Wojciecha Przewozika** upamiętniła czyn saperów polskich z 17/18 stycznia 1944 r., którzy wybudowali most przez Wisłę.

Wiesław L. Ząbek

Posterunek honorowy pełnią: szer. zaw. Paweł Pres i szer. zaw. Kacper Bajka

EPITAFIUM

Wspomnienie o śp. ppłk. Janie Kwiatkowskim

Wspominam prawego oficera i sapersera Janka Kwiatkowskiego. Los żołnierskiej służby zetknął nas bardzo wcześniej, kiedy w lipcu 1962 r. wraz z kolegami odbywałem praktykę jako dowódca drużyny podchorążych SOR na Stoczni w

Pamięć pozostaje taką jaką się zachowuje w sercu lub odbiera z przekazu. Tworzona z autopsji - z biegiem czasem także zamiera, traci ostrość, często wiarygodność. Ważną rzeczą jest jednak - gdy ciągle trwa.

2. CWBSap. stacjonującej w Kazuniu. Wysocki, wysportowany, nienagannie umundurowany, stanowczy i opanowany prezentował wzorową sylwetkę dowódcy i wychowawcy. Przy tym bardzo koleżeński i życzliwy dla innych, emanował empatią z tym charakterystycznym spojrzeniem pełnym ciepła i serdeczności.

Takim pozostał, obowiązkowym i rzetelnym w służbie, kiedy już nie jako podwładny, ale przełożony wizytowałem składnice wojsk inżynierskich w Brodach i Pomiechówku, którymi wtedy dowodził. A później, już w stanie spoczynku odwiedzałem go na ulubionej działce w Czarnowie nad Narwią, gdzie korzystając z jego „tradycyjnej gościnności” wspominaliśmy wspólną „drogę saperską”.

Urodził się w 1934 r. na Kujawach. Po ukończeniu Technikum Przemysłu Drzewnego, jako ochotnik wstąpił w 1953 r. do Oficerskiej Szkoły Wojsk Inżynierskich we Wrocławiu. Po jej ukończeniu w 1956 r. rozpoczął służbę wojskową w jednostkach inżyniersko-saperskich, początkowo w 3 batalionie 3. DP w Sandomierzu, a od maja 1958 r. w 2. CWBSap. w

Kazuniu. Z uwagi na w/w predyspozycje został przeniesiony w 1962 r. do Podoficerskiej Szkoły Zawodowej Wojsk Inżynierskich w Modlinie, gdzie przeszedł kolejne szczeble służbowe: od d-cy plut. szkolnego, do Komendanta Szkoły, którą w październiku 1974 r. rozwiązał. Kolejne stanowiska i nowe wyzwania to: w latach 1974- 1976 dowódca jednostki w Brodach, a w latach 1976-1989 kierownik Wydziału Przechowania w 2. Rejonowej Składnicy Technicznej w Pomiechówku. Pogarszający się stan zdrowia spowodował, iż w grudniu 1989 r. został zwolniony ze służby wojskowej. Aktywnie działał w SSP. Pasjonat wędkowania. Za swą aktywną pracę i służbę odznaczony m.in.: KKOOP ; ZKZ oraz wieloma innymi odznaczeniami resortowymi związkowymi.

Zmarł 21.03.2023 r. Skromny pogrzeb [bez sztandarów i asysty wojskowej] odbył się na miejscowym cmentarzu parafialnym w Pomiechówku.

Cześć Jego pamięci!

Wiesław Leszek Ząbek

Śp. ppłk Marek Pukanty

Dnia 9 października 2023 r. zmarł ppłk Marek Pukanty.

Śp. ppłk Marek Pukanty urodził się 5 sierpnia 1955 r. w Namysłowie. Tam spędził dzieciństwo i okres dorastania. Od dzieciństwa marzył o tym, by być żołnierzem. Wybrał zawód oficera Wojska Polskiego. Podjął studia w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Inżynierskich im. Jakuba Jasińskiego we Wrocławiu. Ukończył je w 1978 roku.

Zawodową służbę wojskową rozpoczął w Krośnie Odrzańskim w 5. batalionie saperów. W trakcie jej trwania piastował różne stanowiska służbowe począwszy od dowódcy plutonu a skończywszy na stanowisku zastępcy dowódcy 11. pułku zmechanizowanego.

Po rozwiązaniu 4. Lubuskiej Dywizji Zmechanizowanej był nadal aktywny zawodowo. Doskonalił wiedzę i umiejętności w różnych uczelniach cywilnych i wojskowych. Pracował jako nauczyciel Obrony Cywilnej w gimnazjach, jak też w utworzonym w Krośnie Odrzańskim 44. Wojskowym Oddziale Gospodarczym. Piastował również stanowisko inspektora zarządzania kryzysowego w gminie Krosno Odrzańskie. W 2019 roku zakończył służbę zawodową.

Za wysokie wyniki zawodowe był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Otrzymał m.in. srebrny Krzyż Zasługi, srebrny i brązowy medal Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny oraz srebrny i brązowy medal Za Zasługi dla Obronności Kraju. Ponadto uhonorowany był medalem Za Zasługi dla Województwa Zielonogórskiego i medalem Zasłużony dla Łowiectwa.

Aktywista społeczny, inicjator wielu imprez kulturalnych w regionie. Był założycielem koła nr 16 Stowarzyszenia Saperów Polskich i jego prezesem.

Pasjonował się łowiectwem, lubił naturę, las - żył z nimi w symbiozie. Spełniał też swoje inne zainteresowania m.in. w modelarstwie.

Msza żałobna z udziałem Wojskowej Asysty Honorowej celebrowana była 12 października 2023 r. w Kościele Garnizonowym pw. św. Marcina z Tours w Krośnie Odrzańskim. Pożegnaliśmy męża, ojca, dziadka, kolegę, przyjaciela a nade wszystko żołnierza Wojska Polskiego.

Został pochowany 14 października 2023 r. w grobie rodzinnym na cmentarzu w Namysłowie.

Cześć Jego pamięci!

Upamiętnienie czynu saperów polskich z 17/18 stycznia 1944 r., którzy wybudowali most przez Wisłę - słynny „Pontoniak”. 18 stycznia 2024 r.

Fot. Zbigniew Jakub Krześniak

W HODZIE
ŻOŁNIERZOM
WOJSKA POLSKIEGO
3 BRIGADY PONTONOWO - MOSTOWEJ
W SKŁADZIE 6, 31, 33-35
SAMODZIELNYCH BATALIONÓW
PONTONOWO - MOSTOWYCH
KTÓRZY 17 I 18 STYCZNIA 1945 r. ZBUDOWALI
PIERWSZY MOST
W WYZWOLONEJ
SPÓD NIEMIECKIEJ OKUPACJI
WARSZAWIE
BUDOWA KIEROWAŁ
PIK ADAM HODWRATOWICZ
BUDOWAŁ
2 POK. PANKRACIUSZ
3 POK. PANKRACIUSZ
4 POK. PANKRACIUSZ
5 POK. PANKRACIUSZ
6 POK. PANKRACIUSZ
7 POK. PANKRACIUSZ
8 POK. PANKRACIUSZ
9 POK. PANKRACIUSZ
10 POK. PANKRACIUSZ
11 POK. PANKRACIUSZ
12 POK. PANKRACIUSZ
13 POK. PANKRACIUSZ
14 POK. PANKRACIUSZ
15 POK. PANKRACIUSZ
16 POK. PANKRACIUSZ
17 POK. PANKRACIUSZ
18 POK. PANKRACIUSZ
19 POK. PANKRACIUSZ
20 POK. PANKRACIUSZ
21 POK. PANKRACIUSZ
22 POK. PANKRACIUSZ
23 POK. PANKRACIUSZ
24 POK. PANKRACIUSZ
25 POK. PANKRACIUSZ
26 POK. PANKRACIUSZ
27 POK. PANKRACIUSZ
28 POK. PANKRACIUSZ
29 POK. PANKRACIUSZ
30 POK. PANKRACIUSZ
31 POK. PANKRACIUSZ
32 POK. PANKRACIUSZ
33 POK. PANKRACIUSZ
34 POK. PANKRACIUSZ
35 POK. PANKRACIUSZ
36 POK. PANKRACIUSZ
37 POK. PANKRACIUSZ
38 POK. PANKRACIUSZ
39 POK. PANKRACIUSZ
40 POK. PANKRACIUSZ
41 POK. PANKRACIUSZ
42 POK. PANKRACIUSZ
43 POK. PANKRACIUSZ
44 POK. PANKRACIUSZ
45 POK. PANKRACIUSZ
46 POK. PANKRACIUSZ
47 POK. PANKRACIUSZ
48 POK. PANKRACIUSZ
49 POK. PANKRACIUSZ
50 POK. PANKRACIUSZ
51 POK. PANKRACIUSZ
52 POK. PANKRACIUSZ
53 POK. PANKRACIUSZ
54 POK. PANKRACIUSZ
55 POK. PANKRACIUSZ
56 POK. PANKRACIUSZ
57 POK. PANKRACIUSZ
58 POK. PANKRACIUSZ
59 POK. PANKRACIUSZ
60 POK. PANKRACIUSZ

